

Тест за определяне типа на мислене

Според Р. Смълиан¹ идеалният тест за определяне дали човек разсъждава като математик или като физик е следният. Поставяте на изследваните следната задача:

В кухнята разполагате с не запален котлон, кибрит, чеешма и празна тенджерата. Какво ще направите, за да получите тенджерата с гореща вода?

По отношение решението на така поставената задача физикът и математикът са неразличими, защото отговарят еднакво: *“Ще наля в тенджерата вода от чеешмата, ще запаля котлона, ще поставя тенджерата върху него и ще чакам, докато водата се загрее.”*

За да различите кой има физично и кой – математично мислене, може да модифицирате задачата по следния начин:

В кухнята разполагате с не запален котлон, кибрит, чеешма и тенджерата със студена вода. Какво ще направите, за да получите тенджерата с гореща вода?

Ако получите отговор: *“Ще запаля котлона, ще поставя тенджерата върху него и ще чакам, докато водата се загрее.”*, тестваният мисли като физик. Ако отговорът е: *“Ще излея водата от тенджерата и ще сведа задачата към първата, която вече е решена.”*, пред вас е човек с математическо мислене.

Още по-ясно границата между двата типа мислене се очертава, ако в задачата кажете, че тенджерата със студена вода вече е върху запаления котлон. На въпроса: *“Какво бихте направили, за да получите гореща вода?”* физикът би отговорил: *“Бих почакал, докато водата се нагрее.”*, докато математикът би загасил котлона, свеждайки задачата към предишната, а е възможно и да излее водата от тенджерата, свеждайки задачата към началната – и двете са вече решени.

Най-драстично обаче разликата между физика и математика се проявява при поведението им в следната драматична ситуация:

В апартамента възниква пожар. Разполагате с пожарен кран и маркуч, който не е свързан с крана. За да потушат пожара, и физикът, и математикът ще съединят маркуча с крана, ще отворят крана, за да потече вода и ще започнат да гасят.

Вариантът, който различава двата типа мислене е следният: разполагате с пожарен кран, маркуч, който не е свързан с крана, но пожар няма. Какво ще направите, за да загасите пожара? За физика задачата е нерешима, по-точно – безсмислена. Математикът обаче има решение: първо ще запали пожар, свежда задачата към предишната и т.н.

---

¹ По книгата Р. М. Смълиан *Как же се нарича тази книга?*, М., “Мир”, 1981.